

धोरण : ७

संस्कृत

पाठ : ३

सुभाषितानि

स्वाध्याय



પ્રશ્ન :- 1 નીચેના શબ્દો શુદ્ધ ઉચ્ચાર સાથે મોટેથી બોલો.

➤ જલમન્નમ્

➤ પાષાણખણ્ડેષુ

➤ રત્નસંજ્ઞા

➤ શુષ્કવૃક્ષાશ્ચ

➤ ષડેતે વર્તન્તે

➤ સિધ્યન્તિ

➤ દૃષ્ટિપૂતમ્

➤ પિબેજ્જલમ્

➤ શાસ્ત્રપૂતામ્

प्रश्न :- 2 पादपूर्ति करो.

(1) पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि जलमन्नं सुभाषितम् ।

मुढैः पाषाणखण्डेषु रत्नसंज्ञा विधीयते ॥

(2) उद्यमः साहसं धैर्यं बुद्धिः शक्तिः पराक्रमः ।

षडेते यत्र वर्तन्ते तत्र देवः सहायकृत् ॥

(3) दृष्टिपूतं न्यसेत् पादं वस्त्रपूतं पिबेज्जलम् ।

शास्त्रपूतां वदेत् वाणी मनःपूतं समाचरेत् ॥

પ્રશ્ન :- ૩ સુભાષિતોના આધારે નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો.

- (1) નમન્તિ ફલિનો વૃક્ષાઃ।
- (2) સુપ્તસ્ય સિંહસ્ય મુખે મૃગાઃ ન પ્રવિશન્તિ।
- (3) દૃષ્ટિપૂતં ન્યસેત્ પાદમ્।
- (4) શાસ્ત્રપૂતાં વદેત્ વાણીમ્।
- (5) ઉદ્યમેન હિ સિધ્યન્તિ કાર્યાણિ।

પ્રશ્ન :- 4 કૌસમાં આપેલ શબ્દો વડે ઉદાહરણમાં બતાવ્યા પ્રમાણે
વાક્યો બનાવો અને બોલો.

(વસુધૈવ, રાજ્યમેવ, ગ્રામ એવ, રાષ્ટ્રમ્)

ઉદાહરણ : વસુધૈવ કુટુમ્બકમ્।

- (1) રાજ્યમેવ કુટુમ્બકમ્ ।
- (2) ગ્રામ એવ કુટુમ્બકમ્ ।
- (3) રાષ્ટ્રમ્ એવ કુટુમ્બકમ્ ।

પ્રશ્ન :- 5 કૌસમાં આપેલા શબ્દોનો ઉપયોગ કરી ઉદાહરણમાં
બતાવ્યા પ્રમાણે વાક્ય બનાવીને બોલો અને લખો.

(ધર્મઃ, સફલતા, વિજયઃ પરિશ્રમઃ, રમન્તે દેવતાઃ, નાર્યસ્તુ પૂજ્યન્તે,
ક્રોધઃ, વિનાશઃ, સ્વચ્છતા, પ્રભુતા, સઙ્ઘઃ, શાન્તિઃ।)

ઉદાહરણ : યત્ર પરિશ્રમઃ તત્ર સફલતા।

(1) યત્ર ધર્મઃ તત્ર વિજયઃ ।

(2) यत्र नार्यस्तु पूज्यन्ते तत्र देवताः रमन्ते ।

(3) यत्र क्रोधः तत्र विनाशः ।

(4) यत्र स्वच्छता तत्र प्रभुता ।

(5) यत्र सङ्घः तत्र शान्तिः ।

પ્રશ્ન :- 6 ઉદાહરણમાં બતાવ્યા પ્રમાણે રૂપો બનાવો.

ઉદાહરણ : सिंहः - सिंहस्य

- | | |
|------------|------------|
| (1) वानरः | - वानरस्य |
| (2) शुकः | - शुकस्य |
| (3) पर्वतः | - पर्वतस्य |
| (4) पुत्रः | - पुत्रस्य |
| (5) शङ्करः | - शङ्करस्य |

- | | |
|------------|-----------|
| (6) तारकः | - तारकस्य |
| (7) मूषकः | - मूषकस्य |
| (8) कपोतः | - कपोतस्य |
| (9) गजः | - गजस्य |
| (10) मयूरः | - मयूरस्य |

**પ્રશ્ન :- 7 નીચે આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિધાન પસંદ કરી
પ્રશ્નોના જવાબ લખો.**

(1) કે કદાચન ન નમન્તિ ?

(અ) ગુણિનો જનાઃ કદાચન ન નમન્તિ ।

(બ) ફલિનો વૃક્ષાઃ કદાચન ન નમન્તિ।

(ક) મૂર્ખાઃ કદાચન ન નમન્તિ।

➤(ક) મૂર્ખાઃ કદાચન ન નમન્તિ।

(2) केन कार्याणि सिध्यन्ति ?

(अ) उद्यमेन कार्याणि सिध्यन्ति।

(ब) भाग्येन कार्याणि सिध्यन्ति ।

(क) मनोरथैः कार्याणि सिध्यन्ति ।

➤ **(अ) उद्यमेन कार्याणि सिध्यन्ति।**

(3) कीदृशं जलं पिबेत् ?

(अ) दृष्टिपूतं जलं पिबेत्।

(ब) वस्त्रपूतं जलं पिबेत्।

(क) मनःपूतं जलं पिबेत्।

➤ **(ब) वस्त्रपूतं जलं पिबेत्।**

પ્રશ્ન :- 8 ઉદાહરણમાં બતાવ્યા પ્રમાણે ક્રિયાપદ પરિવર્તન કરો.

ઉદાહરણ : પા (પિબ) - પિબેત્

- (1) ચર્ - ચરેત્
- (2) લિખ્ - લિખેત્
- (3) પઠ્ - પઠેત્
- (4) દૃશ્ (પશ્ય) - પશ્યેત્
- (5) વદ્ - વદેત્

પ્રશ્ન :- 9 ઉદાહરણમાં બતાવ્યા પ્રમાણે ક્રિયાપદમાં પરિવર્તન કરો.

(અ) ઉદાહરણ : નમ્ - નમન્તિ

(1) खाद् - खादन्ति

(2) लिख् - लिखन्ति

(3) पत् - पतन्ति

(4) क्रीड् - क्रीडन्ति

(5) पठ - पठन्ति

(6) गम् (गच्छ्) - गच्छन्ति

(7) दृश् (पश्य्) - पश्यन्ति

(8) धाव् - धावन्ति

(9) पा (पिब्) - पिबन्ति

(10) वद् - वदन्ति

(ब) ँदलहरणु : वृक्षः - वृक्षाः

(1) मयूरः - मयूराः

(2) देवः - देवाः

(3) मूर्खः - मूर्खाः

(4) मृगः - मृगाः

(5) दन्तः

- दन्ताः

(6) पर्वतः

- पर्वताः

(7) पुरुषः

- पुरुषाः

(8) तारकः

- तारकाः

Thanks



For watching